

**OPVOLGINGSONDERZOEK INZAKE DE
AANBEVELINGEN DIE IN 2014 DOOR HET VAST
COMITÉ P WERDEN GEFORMULEERD INZAKE DE
EENHEDEN VAN GESPECIALISEERDE INTERVENTIE
VAN DE GEÏNTEGREERDE POLITIE**

Toezichtsonderzoek nr. 137396/2014

INHOUDSOPGAVE

1.	ANALYSE	1
1.1.	Inleiding	1
1.2.	Overzicht van de relevante bepalingen opgenomen in de omzendbrief GPI 81	1
1.3.	Nationale opleidingscoördinator	2
1.4.	Toelichting bij het ontwikkeld concept	4
1.5.	Toelichting bij de deelnemende eenheden	5
1.6.	Toelichting bij de procedure	7
1.7.	Toelichting bij het Snelle Responsteam PZ Antwerpen	8
1.7.1.	Bespreking SRT PZ Antwerpen	8
1.7.2.	Enkele bevindingen m.b.t. het wapen FN 303	9
2.	CONCLUSIES	9
3.	VOORSTEL TOT VERDER ONDERZOEK	10
4.	AFKORTINGEN	11

OPVOLGINGSONDERZOEK INZAKE DE AANBEVELINGEN DIE IN 2014 DOOR HET VAST COMITÉ P WERDEN GEFORMULEERD INZAKE DE EENHEDEN VAN GESPECIALISEERDE INTERVENTIE VAN DE GEÏNTEGREERDE POLITIE

1. ANALYSE

1.1. INLEIDING

1. In het verlengde van het toezichtsonderzoek ‘eenheden van gespecialiseerde interventie’, dat aan het parlement werd overgemaakt in april 2014, werd door de Minister van Binnenlandse Zaken een omzendbrief GPI 81 uitgevaardigdⁱ. De betrokken omzendbrief stelt als doel te hebben een geïntegreerd kader en een richtinggevende taakverdeling aan te reiken in antwoord op de hierboven geschetste problematieken. Hij wenst een referentiekader te vormen voor de organisatie van ‘bijzondere bijstand’ in de lokale politie, met inachtneming van de lokale autonomie en van de geïntegreerde politiewerking, wat dan weer zou moeten leiden tot meer synergie en een optimale samenwerking tussen de verschillende vormen van ‘bijzondere bijstand’ in de politiezones, enerzijds, en tussen de ‘bijzondere bijstand’ van de lokale politie en de ‘gespecialiseerde steun en interventie’ van de federale politie, anderzijdsⁱⁱ.

1.2. OVERZICHT VAN DE RELEVANTE BEPALINGEN OPGENOMEN IN DE OMZENDBRIEF GPI 81

2. De omzendbrief gaat inderdaad uit van twee specifieke begrippen: “bijzondere bijstand” van de lokale politie en “gespecialiseerde steun en interventie” van de federale politieⁱⁱⁱ. Hierdoor worden, met het oog op een opschaling naar gelang van de escalatie van het gevaar of het geweld, ter ondersteuning van de basispolitiezorg drie bijstandsniveaus onderscheiden:

- Niveau 1: de reguliere bijstand door bijvoorbeeld een extra patrouille;
- Niveau 2: de “bijzondere bijstand” van de lokale politie (eventueel geregeld via interzonale samenwerking (cf. PLP 27)^{iv});
- Niveau 3: de “gespecialiseerde steun en interventie” van de federale politie.

3. Hierbij wordt voor de inzet een onderscheid gemaakt tussen situaties met een bijzondere risicograad (rol van de lokale politie) en situaties met een hoge risicograad (rol van de federale politie). Voor deze laatste wordt bij voorrang of exclusief een beroep gedaan op de gespecialiseerde eenheden van de federale politie. In de omzendbrief wordt een oriënterende en niet-limitatieve taakverdeling geschetst^v, waarbij, in geval van twijfel, in overleg tussen de

ⁱ Omzendbrief GPI 81 van 21 juli 2014 van de minister van Binnenlandse Zaken betreffende het algemene referentiekader van ‘bijzondere bijstand’ in de lokale politie, *BS 14 augustus 2014*.

ⁱⁱ Omzendbrief, *BS 14 augustus 2014*, 60376.

ⁱⁱⁱ “Bijzondere bijstand is het geheel van taken die betrekking hebben op situaties (zowel reguliere als specifieke tussenkomsten) die een bijzondere bijstandsgraad van gevaar of geweld met zich (kunnen) meebrengen en die bijgevolg worden uitgevoerd door de lokale politie en die kunnen worden gekenmerkt door de aanwending van specifieke technieken en desgevallend bijzondere middelen waarvoor aangepaste opleidingen en trainingen werden gevolgd” enerzijds en “Gespecialiseerde steun en interventie is het geheel van taken die betrekking hebben op situaties die een hoge risicograad van gevaar of geweld met zich (kunnen) meebrengen en die bijgevolg bij voorrang of exclusief worden uitgevoerd door speciale eenheden van de federale politie” anderzijds (*BS 14 augustus 2014*, 60376).

^{iv} Omzendbrief PLP 27 van 4 november 2002 van de minister van Binnenlandse Zaken betreffende de intensifiëring en bevordering van de interzonale samenwerking, *BS 4 december 2002*.

^v Een niet-limitatieve lijst inzake het richtinggevend takenpakket “bijzondere bijstand” omvat: (1) de voorbereiding in afwachting van de komst CGSU: noodscenario, perimeters, ..., (2) een tussenkomst bij verschaning, (3) arrestaties met bijzonder risico of versterkte huiszoeking, (4) een interventie oproer/onlust in een penitentiaire instelling, (5) tussenkomst in een beperkte ruimte (bv. een cel, ...) met bijzonder risico,

lokale en de federale politie zal worden bepaald wie de tussenkomst uitvoert. Wel worden volgende aangelegenheden exclusief tot het domein van de federale politie aangewezen:

- (1) Fort Chabrol en
- (2) (terroristische) gijzeling evenals
- (3) de tussenkomsten waarbij er concrete aanwijzingen zijn van aanwezigheid van automatische vuurwapens, munitie van zwaar kaliber, explosieven, granaten of in geval van concrete aanwijzingen van intentioneel vuurwapengebruikⁱ.

4. De omzendbrief legt de nadruk op de verantwoordelijkheid van de politieambtenaren op het vlak van hun bijzondere bevoegdheid om dwangmiddelen en wettig geweld te gebruiken in het raam van hun opdrachten en meer bepaald te wijzen op de noodzakelijke, en op individuele basis, permanente aftoetsing van elke tussenkomst aan de principes van wettelijkheid, evenredigheid, subsidiariteit en opportuniteit (de inzet van “bijzondere bijstand creëert geen extra legaal kader voor het gebruik van geweld en is geenszins een vrijgeleide voor de betrokkenen om ongebreideld alle bevoegdheden, middelen en technieken waarover zij beschikken, in te zetten”). Het organiseren van “bijzondere bijstand” mag, dixit de omzendbrief, geenszins afbreuk doen aan het op peil houden, c.q. het verhogen van de competenties en vaardigheden inzake geweldbeheersing van de politieambtenaren, cf. de opgelegde opleidings- en trainingsverplichtingen zoals voorzien in de GPI 48ⁱⁱ.

5. Wat procedures en opleidingen betreft, streeft de omzendbrief naar het ontwikkelen van kwaliteitsstandaarden binnen de geïntegreerde politie (competentieprofiel, selectiecriteria, minimale opleidingen, evaluatie, opvolging, ...) en het uitwerken van gecertificeerde “procedures” en “scenario’s”, met bepaling van de noodzakelijke middelen en bijzondere bewapening, waarbij gewezen wordt op de noodzaak om de ‘gespecialiseerde steun en interventie’ van de federale politie te betrekken met het oog op een maximale synergie tussen “bijzondere bijstand” en “gespecialiseerde steun en interventie”. Hiertoe dient een expertenwerkgroep procedures en opleidingen uit te werken met het oog op, na advies van een geïntegreerd “strategisch platform” en via de federale directeur voor opleidingen, goedkeuring door het coördinatieteam van de geïntegreerde politieⁱⁱⁱ.

6. Binnen het federaal opleidingsinstituut, dat zal instaan voor de coördinatie van de uitwerking van de erkenningsdossiers en de eenvormigheid en de coördinatie van de opleidingen en trainingen ‘bijzondere bijstand’ zal verzekeren, wordt een ‘nationale opleidingscoördinator’ aangeduid en een coördinatieteam ingericht. Deze coördinator zal, in het raam van de genoemde expertenwerkgroep, de nodige procedures en scenario’s (laten) ontwikkelen en de hieraan gekoppelde modulaire opleidingsprogramma’s (laten) organiseren en coördineren^{iv}.

1.3. NATIONALE OPLEIDINGSCOÖRDINATOR

7. In uitvoering van de omzendbrief GPI 81 werd in februari 2015 bij de federale politie een nationale coördinator aangesteld. Deze startte met een consultatieronde van de verantwoordelijken van de politiezones die opgenomen werden in het verslag van het Comité P inzake de “eenheden van gespecialiseerde interventie”, evenals van enkele andere zones die de wens geuit hebben om een bijzonder bijstandsteam op te richten. Op basis hiervan werd een tekst ontwikkeld inhoudende de missie, visie en plan van aanpak.

(6) het overbrengen van een gevangene categorie 2, (7) de bescherming van een transport met bijzonder risico, (8) de controle van een gevaarlijk persoon, (9) de onderschepping van voertuigen met het oog op de arrestatie van de verdachte; (10) nabije bescherming van bedreigde personen.

ⁱ Omzendbrief, 4.1.2, 4.1.3 en 4.2.

ⁱⁱ Omzendbrief GPI 48 van 17 maart 2006 van de minister van Binnenlandse Zaken betreffende de opleiding en training in geweldbeheersing voor de personeelsleden van het operationeel kader van de politiediensten, *BS 14 april 2006*.

ⁱⁱⁱ Omzendbrief GPI 81, 6.1.

^{iv} Omzendbrief GPI 81, 6.2.

Achtereenvolgens hebben het directiecomité van de federale politie (in juni 2015) en het coördinatiecomité van de geïntegreerde politie (in juli 2015) hun akkoord hierover gegeven.

8. Op 9 september 2015 heeft de nationale opleidingscoördinator zijn visie, missie en methodologie toegelicht aan de geïnteresseerde politiezones, een strategische benadering die in het activiteitenrapport 2015ⁱ door de nationale coördinator als volgt wordt omschreven:

“Op basis van een optimale samenwerking, synergie, een functionele opleiding en een kwaliteitsopvolging van de opleiding, drie doelstellingen bereiken:

- *op korte termijn: een operationele samenwerking op het vlak van operaties en een efficiënte inzet van de betrokken eenheden;*
- *op middellange termijn: het optimaliseren van de inherente logistieke middelen;*
- *op lange termijn: carrièreplanning van het betrokken personeel.*

En dat door de inplaatsstelling van een projectstructuur samengesteld uit:

- *een strategisch platform GPI 81;*
- *een coördinatiecel;*
- *interfaces samengesteld uit representatieve leden ‘bijzondere bijstand’ van de lokale politie en uit experts van ‘interventie- en steundiensten’ in overeenstemming met hun corebusiness.*

Gevolgd door de inplaatsstelling van een routinestructuur, samengesteld uit:

- *een strategisch platform GPI 81;*
- *een coördinatiecel”.*

9. Aangezien de inplaatsstelling van de nationale opleidingscoördinator dateert van 2 februari 2015 en het project zich nog in volle ontwikkelingsfase bevindt, geeft dit voormelde rapport logischerwijze nog weinig of geen invulling aan enkele specifieke taken opgenomen in het punt 6.2. van de omzendbrief GPI 81, te weten het aantal georganiseerde opleidingen (per module), het aantal opgeleide politieambtenaren per politiezone, de door hem geboden steun bij de selectie van de leden van de ‘Bijzondere Bijstand’ en de actualisering van de procedures en opleidingen. Er wordt evenwel een eerste aanzet gegeven tot de invulling van de andere taken die in voormeld punt staan opgelijst, meer bepaald het (laten) ontwikkelen van procedures en scenario’s, het (laten) organiseren van hieraan gekoppelde modulaire opleidingsprogramma’s en het coördineren van dit alles.

10. De nationale opleidingscoördinator maakt deel uit van het departement ‘geweldsbeheersing’ van de ANPA. Uit de verslaggeving blijkt dat er actueel nog geen sprake is van een coördinatiecel zoals voorzien in de GPI 81 omdat voormeld departement met een ernstig personeelsdeficit kampt. Ondertussen werd wel de goedkeuring bekomen om 5 plaatsen open te stellen, meer bepaald voor een adjunct-officier en 4 medewerkers (hoofdinspecteur – inspecteur), maar het beschikken over voldoende gekwalificeerd personeel om het project GPI 81 de nodige slaagkansen te bieden, vormt duidelijk een kritieke succesfactor.

11. De plaats van de nationale coördinator voor de lokale politie moet nog het voorwerp uitmaken van een publicatie door de Vaste Commissie van de Lokale Politie, wat evident de voortgang van het project hypothekeert.

12. De nationale opleidingscoördinator werkt momenteel een tweede fiche uit ten behoeve van het directiecomité en het coördinatiecomité inhoudende enerzijds alle voorstellen die gedaan werden naar de korpschefs en anderzijds een stand van zaken van de verschillende werkgroepen, waarin zal gevraagd worden bepaalde standpunten in te nemen. De hoofdbekommernis is en blijft de realisatie en goedkeuring van de technische fiches met het oog op de samenstelling van een erkenningsdossier.

ⁱ Activiteitenrapport 2015 met nummer DGR/DRP/ANPA-2015/4291-f d.d. 27/10/2015 als bijlage 1 gevoegd bij dit verslag.

1.4. TOELICHTING BIJ HET ONTWIKKELD CONCEPT

13. Uit het activiteitenrapport 2015 blijkt verder dat de nationale opleidingscoördinator volgende initiatieven, realisaties of premissen heeft toegelicht op de algemene vergadering van 9 september 2015:

(1) de 'Bijzondere Bijstand' wordt als volgt gedefinieerd:

“Men verstaat onder 'eenheid van bijzondere bijstand' een eenheid, dienst, team of groep die wordt aangewend voor interventies die een bijzondere risicograad met zich (kunnen) meebrengen. Deze eenheid, dienst, team of groep voldoet bovendien ten minste aan de volgende criteria:

- *een specifieke selectie;*
- *specifieke opleidingen en voortgezette opleidingen op basis van vrijwilligerschap;*
- *een specifieke uitrusting (bewapening en/of beschermingsuitrusting);*
- *specifieke inzet- of terugroepprocedures”;*

(2) er wordt niet langer gesproken over permanente of tijdelijke eenheden, maar wel wordt de terminologie 'samenstelbare eenheden' gebruikt. Het is vooral noodzakelijk dat er gewerkt wordt of kan worden in geconstitueerd verband;

(3) een bijzonder bijstandsteam dient minstens 12 leden te tellen. De nationale opleidingscoördinator heeft het principe van samenwerking tussen kleinere politiezones aangemoedigd en voorgesteld om dit te bekrachtigen in een interzonaal samenwerkingsakkoord. De korpschef van de PZ Secova overweegt een dergelijke samenwerkingsvorm;

(4) de kerntaken van de 'Bijzondere Bijstand' worden als volgt gedefinieerd:

- opdrachten die de inzet van samengestelde ploegen noodzaken, uitgerust met specifieke middelen (bewapening, bescherming of breektoestellen) en die specifieke technieken en tactieken kunnen toepassen;
- het betreft dus tussenkomsten in gebouwen (fouille, versterkte huiszoeking, het uitrollen van een noodplan in het kader van een fort chabrol dan wel een gijzeling) en arrestaties op de openbare weg (te voet en op voertuig);

(5) het toegelaten worden tot de opleiding moet gekoppeld zijn aan de aankoop – het bezit van een minimum aantal beschermingsmiddelen. De toegang tot aanvullende specifieke modules, waarbij het gebruik van specifieke bewapening onontbeerlijk is, zal voorwerp zijn van de aanschaf van deze bewapening gekoppeld aan een ministeriële machtiging;

(6) er worden verder specifieke voorwaarden vereist om te mogen deelnemen aan de opleiding 'vorming van de opleiders' (principe: train the trainer), meer bepaald: a) slagen in de test 'end user', b) nog steeds deel uitmaken van een eenheid van bijzondere bijstand, c) houder zijn van de brevetten specialist geweldsbeheersing met en zonder vuurwapen en d) gedurende 3 jaar deel uitmaken van een eenheid van bijzondere bijstand (5 jaar in nog een nieuw op te richten eenheid). De provinciale politiescholen kunnen hierbij een mogelijke logistieke ondersteuning bieden en dit onder auspiciën van ANPAⁱ;

(7) er wordt voorgesteld om te werken op basis van vormingstrajecten, dit om de leden die reeds deel uitmaken van een eenheid van bijzondere bijstand een kans te bieden toch de opleiding te volgen ondanks een eventueel niet slagen in de potentialiteitstest;

ⁱ Hierbij verwijst het voorstel expliciet naar de bemerking die het Vast Comité P maakte onder verwijzing naar de GPI 48: *“Mochten politieambtenaren in deze materie in de diverse scholen op een verschillende wijze worden opgeleid, dan zou dat hun operationele inzetbaarheid hypothekeren”*.

- (8) voor de training wordt geen minimale norm voorzien, deze beoordeling wordt immers overgelaten aan de korpschef. Wel wordt de raad gegeven om niet minder dan 96u op jaarbasis (m.a.w. 8u op maandbasis) te voorzien, gekoppeld aan een opvolgingssysteem met het oog op bewaking van uniformiteit en kwaliteit van deze trainingen;
- (9) er wordt een systeem van supervisie voorgesteld: elke medewerker gevormd op basis van het systeem 'train the trainer' dient (een deel van) de vorming te geven onder toezicht van federale of lokale experts;
- (10) er wordt tevens voorzien in een opvolgingssysteem van trainingen, onderverdeeld in 5 niveaus: a) interzonale opvolging, b) supralokale opvolging, c) geïntegreerde intraprovinciale training, d) geïntegreerde training lokaal – federaal en e) workshop.

14. Geen enkele aanpassing aan het algemeen concept werd voorgesteld. De korpschef van de PZ Gent heeft wel opmerkingen geformuleerd aangaande de selectie. Hij vindt het, rekening houdend met de voorgestelde tijdelijke maatregelⁱ, abnormaal dat zijn destijds geschikt bevonden en huidige medewerkers van de COPS zich opnieuw aan een selectietest moeten laten onderwerpen. Als gevolg van deze opmerking werd door de nationale opleidingscoördinator een voorstel voorgelegd aan de werkgroep 'selectie- en functieprofiel' dat als basis kan dienen om een 'uitzonderingsregime' uit te werken.

1.5. TOELICHTING BIJ DE DEELNEMENDE EENHEDEN

15. In zijn toezichtsonderzoek 'Eenheden van gespecialiseerde interventie' hanteerde het Vast Comité P een definitieⁱⁱ die ruimer is dan de omschrijving aangewend door de nationale opleidingscoördinator (zie punt 1 van het randnummer 13). Deze werkwijze was niet enkel ingegeven door het feit dat deze definitie in het verleden reeds werd gebruikt in een eerder onderzoek (2006) maar tevens uit de bekommernis om een zo volledig mogelijke inventarisatie na te streven.

16. Op basis van deze definitie werden door het Vast Comité P uiteindelijk 27 lokale politiezones weerhouden en vier federale diensten, met name:

Lokale politiezones: Aalst, Antwerpen, Arlon/Attart/Habay/Martelange, Beringen/Ham/Tessenderlo, Beveren, Boraineⁱⁱⁱ, Kanton Borgloon^{iv}, Brugge, Brunau^v, Brussel-hoofdstad/Elsene, Brussel-Noord^{vi}, Brussel-Zuid^{vii}, Charleroi, Châtelet/Aiseau-

ⁱ Deze maatregel bestaat erin dat de korpschef de beslissing kan nemen om een reeds actief lid binnen zijn bijzondere interventiedienst dat niet slaagt voor de beoogde potentialiteitstest toch te laten deelnemen aan de opleiding.

ⁱⁱ Onder een 'eenheid van gespecialiseerde interventie' verstaan we een eenheid, dienst, team of groep die wordt aangewend voor interventies die een hogere graad van gevaar of geweld met zich (kunnen) meebrengen. Deze eenheid, dienst, team of groep voldoet bovendien aan één of meer van onderstaande criteria:

- Georganiseerd op permanente of tijdelijke basis;
- Specifieke inzet- en terugroepprocedures;
- Specifieke bewapening;
- Specifieke uitrusting;
- Specifieke kledij en/of herkenningstekens;
- Specifieke selectie, opleidingen en voortgezette opleidingen op basis van vrijwilligerschap.

ⁱⁱⁱ Boussu, Colfontaine, Frameries, Quaregnon, Saint-Ghislain.

^{iv} Alken, Borgloon, Heers, Kortesseem, Wellen.

^v Fleurus, Les Bons Villers, Pont-à-Celles.

^{vi} Schaarbeek, Evere, Sint-Joost-ten-Node.

^{vii} Anderlecht, Sint-Gillis, Vorst.

Presles/Farciennes, Gaumeⁱ, Geelⁱⁱ, Gent, Hazodiⁱⁱⁱ, Lier, Luik, Namen, Oostende, Secova^{iv}, Regio Turnhout^v, Ukkel/Watermaal-Bosvoorde/Oudergem, Vlaamse Ardennen^{vi} en Vlas^{vii};

Federale diensten: CGSU, DAR/GIS (waar de dienst GOTTS^{viii} en de VAG-teams^{ix} werden besproken), FGP Brugge en FGP Brussel.

17. In de huidige stand van zaken^x, waar dus duidelijk stringenter voorwaarden gelden om erkend te kunnen worden als eenheid van bijzondere bijstand, blijkt dat:

- (1) de PZ Antwerpen, Gent, Aalst, Luik, La Borraine en Châtelet hun formele schriftelijke goedkeuring hebben gegeven omtrent de meeste voorstellen. De andere zones hebben hierop niet gereageerd en er wordt bijgevolg verondersteld dat ze hiermee akkoord gaan;
- (2) HCP Moreels (PZ Brussel-hoofdstad/Elsene), CP De Geest (PZ Antwerpen) en CP Belle (PZ Luik) als regionale vertegenwoordigers sterk verbonden zijn met (de voortgang van) het project;
- (3) de korpschefs van de PZ La Gaume en de PZ Châtelet net zoals de operationele verantwoordelijken CDP Leleux (PZ Namen) en CP Delcourt (PZ Charleroi) eveneens hun samenwerking hebben bevestigd;
- (4) verschillende politiezones een expert-contactpersoon hebben aangeduid;
- (5) de PZ La Mazerine zich heeft teruggetrokken omdat ze niet kan beantwoorden aan de gestelde voorwaarden en eisen;
- (6) de PZ Oostende en de PZ Brussel-Noord ook hun medewerking hebben toegezegd, hoewel ze niet aanwezig waren op de vergadering van 9 september 2015;
- (7) ondanks de formele uitnodiging uitgaande van de nationale opleidingscoördinator en een contact tussen CP De Geest en HINP Van Deuren, specialist van de PZ Regio Turnhout, er door de leidinggevenden van voormelde zone geen initiatieven werden genomen noch om zich over het project te informeren, noch om zich hierin in te schrijven;
- (8) de PZ Condroz-Famenne, die initieel niet voorkwam in het overzicht weerhouden door het Vast Comité P, officieel ter kennis heeft gebracht een eenheid van gespecialiseerde interventie te hebben opgericht maar dat de verantwoordelijke officier zijn ongerustheid heeft uitgesproken aangaande de voorgestelde minimumnorm van 12 personeelsleden;

ⁱ Chiny, Etalle, Florenville, Meix-devant-Virton, Rouvroy, Tintigny, Virton.

ⁱⁱ Geel, Laakdal, Meerhout.

ⁱⁱⁱ Diepenbeek, Hasselt, Zonhoven.

^{iv} Aywalle, Chaudfontaine, Esneux, Sprimont, Trooz.

^v Baarle-Hertog, Beerse, Kasterlee, Lille, Oud-Turnhout, Turnhout, Vosselaar.

^{vi} Kluisbergen, Kruishoutem, Oudenaarde, Wortegem-Petegem, Zingem.

^{vii} Kortrijk, Kuurne, Lendeledede.

^{viii} Gespecialiseerde overbrengingsteam (voor risicotransporten van gevangenen).

^{ix} Arrestatieteams VAG (*Vaardigheden Aanhoudingen in Groepsverband*).

^x Onderstaande rapportering is, naast het activiteitenrapport 201,5 eveneens gebaseerd op de nota met nummer DGJ/Mgt/HRM/AL/2015/5776 d.d. 18/11/2015 en de nota met nummer DRP/ANPA/MVSGB-2015/4735 d.d. 30/11/2015.

- (9) de korpschef van de PZ La Louvière geen vragende partij is om binnen zijn politiezone een dergelijk team te laten erkennen. Nochtans beschikt zijn zone over het nodige gespecialiseerd materiaal en verleent hij zijn goedkeuring aan de trainingen;
- (10) binnen de PZ Binche het idee leeft om een dergelijk team op te richten en men zich aan het informeren zou zijn.

18. Uit het toezichtsonderzoek 'eenheden van gespecialiseerde interventie' bleek dat enkel de FGP Brussel en de FGP Brugge beschikken over een gespecialiseerd team. De nationale opleidingscoördinator heeft ondertussen de visie van de directeur-generaal van de gerechtelijke politie op deze vaststelling ingewonnen. Laatstgenoemde is de mening toegedaan dat zijn gerechtelijke directie niet over bijzondere bijstandsteams beschikt die beantwoorden aan de modaliteiten opgenomen in de GPI 81. Hij wenst dat de actuele vorming 'geweldsbeheersing' wordt herzien (op een hoger niveau wordt getild) zodoende dat al zijn onderzoekers in staat zijn om invulling te geven aan de voornaamste operationele taken, te weten arrestaties, huiszoekingen, observaties, ... Hij vervolgt dat sommige FGP's (Charleroi, Luik, Namen, Antwerpen, Limburg, Brussel en Brugge) medewerkers hebben die reeds beschikken over die gewenste en vereiste basiscompetentiesⁱ en op termijn moeten al zijn medewerkers deze verworven hebben. Deze opleidingsinspanning zal een gefaseerde uitvoering kennen: *"tegen eind 2016 dient per FGP 20% van het voltallig personeelsbestand in staat te zijn om de basiscompetenties uit te voeren"*.

1.6. TOELICHTING BIJ DE PROCEDURE

19. Door de nationale coördinator werden in samenwerking met DAP en CGSU eenvormige technische en tactische federale procedures uitgewerkt met het oog op de samenwerking met de bijzondere bijstand van de lokale politie (niveau 2).

20. Inmiddels werd de in de GPI 81 voorziene expertenwerkgroep in plaats gesteld:

- (1) deze werkgroep kreeg als eerste taak het ontwikkelen van de nodige procedures en scenario's. Hiertoe werden vier werkgroepen samengesteld die vanaf 07/10/2015 hun werkzaamheden hebben opgestart met betrekking tot volgende materies: 1) interventies in gebouwen, 2) arrestaties op de openbare weg met een voertuig, 3) arrestaties op de openbare weg te voet en 4) selectie- en functieprofiel;
- (2) elke werkgroep telt maximum 7 leden, waaronder 2 afkomstig van de federale politie (CGSU – DAP) en 5 van de lokale politie, in overleg aangeduid door de regionale vertegenwoordigers. Deze regionale vertegenwoordigers, CP De Geest voor Vlaanderen, HCP Moreels voor het Brussels-hoofdstedelijk gewest en CP Belle voor Wallonië, hebben als opdracht de brugfunctie te vervullen tussen de lokale eenheden en de nationale coördinator;
- (3) van deze werkgroepen wordt verwacht dat ze tegen 15 januari 2016 per vermeld domein technische fiches opstellen die dan kunnen worden aangewend om enerzijds handleidingen en anderzijds de erkenningsdossiers op te stellen;
- (4) elke groepsanimator staat in nauw contact met de nationale coördinator.

21. Het in de GPI 81 beoogde strategisch platform werd nog niet in plaats gesteld. In mei 2015 werd aan het coördinatiecomité van de geïntegreerde politie het voorstel gedaan om het strategisch platform dat opgericht werd conform de modaliteiten verwoord in de GPI 48ⁱⁱ

ⁱ De directeur-generaal refereert in zijn verslaggeving aan volgende interventietechnieken: 1) arrestatie in en rond gebouwen (met inbegrip van het gebruik van de stormram en het ballistisch schild), 2) arrestatie in en rond voertuigen, 3) overbrenging niveau 1 – 2 – te voet en 4) overbrenging niveau 1 – 2 – met voertuig.

ⁱⁱ De omzendbrief GPI 48 voorziet in de oprichting van een pedagogisch comité dat samengesteld is uit een strategisch platform en een cel geweldsbeheersing, versterkt met verschillende pedagogische cellen (PCP).

tevens de taken en verantwoordelijkheden toe te bedelen zoals opgenomen in de GPI 81. In het voorstel wordt dus één en hetzelfde strategisch platform 'geweldsbeheersing' naar voor geschoven omdat er een intrinsiek verband bestaat tussen de modaliteiten verwoord in beide omzendbrieven en er zich bijgevolg een eenduidige visie en strategie inzake 'geweldsbeheersing' opdringt.

22. De nationale opleidingscoördinator geeft in zijn rapportering ook meermaals aan dat de omzendbrief GPI 48 aan actualisering toe is.

23. De initiatieven ondernomen door de nationale opleidingscoördinator staan opgelijst in een tijdslijn.

1.7. TOELICHTING BIJ HET SNELLE RESPONSTEAM PZ ANTWERPEN

24. In de politiezone Antwerpen werd na het voltooien van het toezichtsonderzoek van het Vast Comité P een snelle responsteam (SRT-team) opgericht. Het Vast Comité P deed navraag bij de politiezone over de werking van dit SRT.

1.7.1. Bespreking SRT PZ Antwerpen

- (1) De PZ Antwerpen beschikt over een Arrestatie-Eenheid. Dit betreft een steundienst van de lokale politie Antwerpen en bestaat uit twee afzonderlijke teams, enerzijds het BBT (Bijzonder Bijstandsteam) en anderzijds het PROA (pro-actief peloton). Ze hebben elk een specifiek en duidelijk afgelijnd takenpakket. De Arrestatie-Eenheid maakt deel uit van de afdeling Operationele Steun;
 - (2) Volgens de korpsleiding bestond er binnen de PZ Antwerpen geen operationele oplossing voor incidenten welke de inzet van een gespecialiseerde eenheid behoeften (lees: BBT, DSU), doch welke onmiddellijke reactie vereisten van het politiepersoneel op het terrein. Om deze grijze zone in te vullen en zodanig de veiligheid van het politiepersoneel te verhogen en een snelle en professionele respons mogelijk te maken, werd dan binnen het bestuursakkoord beslist om het concept SRT te organiseren;
 - (3) De SRT-ploegen worden geleverd vanuit het PROA-team en bestaan telkens uit 3 medewerkers welke werken in 12u-shiften. Voor hun aansturing vallen zij onder de verantwoordelijkheid van TCK (de radiokamer). Er maakt niet steeds een hoofdinspecteur deel uit van het team, maar wanneer het team ter plaatse gestuurd wordt, dan wordt ook de terreinondersteuner (TO) ter plaatse gestuurd;
 - (4) Volgens de korpsnota SRT, waarin onder meer een niet-limitatief takenpakket staat opgesomd, moet elke geplande of niet-geplande tussenkomst waarbij geweten is of gefundeerde vermoedens zijn dat de politie geconfronteerd zal worden met situaties die de fysieke integriteit van de politieambtenaren in gevaar kunnen brengen, het SRT ingezet worden. Dit geldt ook voor de tussenkomsten welke normaal tot het exclusieve terrein van BBT behoren. In dit laatste geval worden de SRT-ploegen gestuurd als noodploeg en ter voorbereiding van de interventie van het BBT;
 - (5) De SRT-ploegen kunnen ook steeds op eigen initiatief bijstand verlenen, indien zij van oordeel zijn dat hun aanwezigheid een meerwaarde betekent. Ze doen dit zoveel mogelijk discreet met het oog op het snel kunnen ondersteunen van interventieploegen zonder de interventie zelf over te nemen. De SRT-ploegen moeten zorgvuldig omgaan met de wenselijkheid van dit type van ondersteuning en stellen TCK hiervan onmiddellijk in kennis;
 - (6) De leden van PROA, die dus het concept SRT uitvoeren, zijn geselecteerd en opgeleid conform het erkenningsdossier Arrestatie-Eenheid (3 weken) en Vaardigheden Arrestaties in Groepsverband VAG (4 weken). Ze moeten slagen voor beide
-

opleidingen om effectief te kunnen toetreden. Zij hebben tevens de nodige opleiding en training gevolgd om op een efficiënte en veilige wijze met het hen toegewezen materiaal om te gaan in het kader van de opdrachten VAG en hun functie als teamlid van de SRT-ploegen. Zo werd ook een opleiding FN 303 gevolgd. De basisopleiding vanuit ANPA bedraagt 8 uur. De PZ Antwerpen heeft daar nog 2 x 8 uur bijgedaan. De bestuurders van de SRT-voertuigen dienen te beschikken over een PRIBA (basisopleiding prioritair rijden) rijtoelating en hebben de opleiding SRO (Snelle Rijopleiding) gevolgd. Verder liggen nog in het verschiet: de opleiding EHBO voor schietwonden en steekincidenten en de opleiding first speaker (onderhandelen bv. bij iemand die zelfmoord wil plegen);

- (7) Wat het uitvoeren van arrestaties betreft, valt volgens CP De Geest het PROA-team onder de definitie van 'eenheden van bijzondere bijstand' zoals bedoeld in de GPI 81. Bij de taken die zij daarbuiten uitoefenen maken ze gebruik van de bestaande PITIP (politie-interventietechnieken) conform de GPI 48 en valt dit volgens CP De Geest buiten het toepassingsgebied van de GPI 48;
- (8) De PZ Antwerpen rekent er eigenlijk op dat nationale coördinator GPI 81 deze opleidingen mee opneemt in de procedures, daar het concept reeds zijn nut bewezen heeft en rekening houdt met de graduele inzet van politiemiddelen, dwang en geweld. Volgens de PZ Antwerpen evolueert men voor de toepassing van de GPI 81 naar een model van procedures zoals deze bij DSU gekend zijn en waarbij geen onderscheid gemaakt wordt tussen grotere en kleinere korpsen. Het evolueert volgens hen naar iets waar enkel het hoogste niveau zal gehanteerd worden;
- (9) De nationale coördinator GPI 81 ziet evenwel het PROA-team en het SRT-concept niet onmiddellijk als een eenheid van bijzondere bijstand zoals bedoeld wordt met het niveau 2 uit de GPI 81. Hij ziet het eerder als een niveau 1, zijnde een reguliere bijstand. Hij erkent evenwel, gezien de strenge voorwaarde om deel te kunnen uitmaken van de SRT, dat de leden van het PROA-team van een uitzondering zouden kunnen genieten om toegang te krijgen tot de opleiding "eenheden van bijzondere bijstand".ⁱ

1.7.2. Enkele bevindingen m.b.t. het wapen FN 303

25. Naar aanleiding van het onderzoek eenheden van gespecialiseerde interventie hebben we in 2013 vastgesteld dat 8 politiezones beschikten over een bijzondere machtiging voor het wapen FN 303 of dat hiertoe een procedure lopende was. Uit een bevraging van de Algemene Directie van het middelenbeheer en de informatie van de federale politie d.d. 12/11/2015 blijkt een verdubbeling op datum van 02/12/2015.

2. CONCLUSIES

26. Uit de informatie ontvangen van de nationale opleidingscoördinator moeten we besluiten dat er blijvend bijzondere aandacht moet besteed worden aan het op peil houden van de competenties en vaardigheden inzake geweldsbeheersing van de individuele politieambtenaar.

27. Het feit dat er nog steeds geen adjunct-coördinator voor de lokale politie werd aangeduid stemt tot nadenken.

28. Wanneer we de aanbevelingen van het Vast Comité P geformuleerd in het toezichtsonderzoek 'eenheden van gespecialiseerde interventie' eind 2015 tegen het licht houden, kunnen we besluiten dat hieraan in grote mate invulling werd gegeven dan wel dat hiermee in lopende initiatieven rekening wordt gehouden of kan gehouden worden:

- (1) met het uitvaardigen van de GPI 81 werd een bindend referentiekader ontwikkeld;

ⁱ Zie nota DRP/ANPA/MVSGB-2015/4473 d.d. 30 november 2015 houdende de antwoorden van de Nationaal Coördinator, Claude PASSCHIER, op de bijkomende vragen van het Comité P naar aanleiding van het rapport geschreven door CP PASSCHIER.

- (2) er is een inhaalbeweging gestart om de kwalitatieve dienstverlening van CGSU te kunnen blijven verzekerenⁱ en dit blijft een bekommernis van de minister van Binnenlandse Zakenⁱⁱ;
- (3) de ontwikkeling van 'procedures GPI 81' is een absolute prioriteit voor de nationale opleidingscoördinator. Hij heeft deze bijzondere problematiek dan ook niet eenzijdig en geïsoleerd bekeken maar deze terecht verruimd naar de algemene noemer van de 'gewelddadige' waarbij hij tevens de aanbeveling heeft geformuleerd om ook de GPI 48 te herwerken vanuit deze nieuwe filosofie;
- (4) de directie CGSU maakt deel uit van de vier opgerichte werkgroepen en deze federale dienst wordt hierdoor in de mogelijkheid gesteld om maatregelen voor te stellen aan de 'bijzondere bijstandsteams' van de lokale politie in afwachting van de komst van de 'gespecialiseerde steun en interventie'.

29. Deze rapportering laat evenwel niet toe conclusies te trekken of er zich op het vlak van de inhoudelijke coördinatie van de erkenningsdossiers evenals in het R&D-kennisgebied positieve kenteringen aandienen.

30. Verder moeten we besluiten dat er actueel geen procedure werd ontwikkeld noch dat hiertoe initiatieven werden genomen voor een gewelddadige/onhandelbare persoon in een cel, hoewel deze type-interventie expliciet staat opgenomen in de niet-limitatieve lijst 'bijzondere bijstand' van de GPI 81.

3. VOORSTEL TOT VERDER ONDERZOEK

31. Volgende onderzoekshandelingen zullen in een vervolgonderzoek aan bod komen:

- (1) bij CGSU de evolutie van de materiële, personele en financiële middelen nagaan;
- (2) via de nationale opleidingscoördinator GPI 81 de werkzaamheden binnen de verschillende werkgroepen opvolgen en in het bijzonder zijn intenties bevragen m.b.t. de uitwerking van een procedure *'tussenkost in een beperkte ruimte (bv. een cel)'*;
- (3) bij de AIG het in de GPI 81 voorziene 'evaluatierapport' opvragen. Dit rapport is nog niet gefinaliseerd.

ⁱ Naar aanleiding van het werkbezoek d.d. 23 april 2015 gebracht door de Eerste minister en de minister van Binnenlandse Zaken aan de speciale eenheden van de federale politie werd aangekondigd dat de regering verder wenst te investeren in de politie- en veiligheidsdiensten, waarbij kenbaar werd gemaakt dat er een eerste schijf van bijna 15 miljoen euro werd vrijgemaakt voor de speciale eenheden. *"Er zullen nieuwe uitrustingen en materialen besteld en/of geleverd worden, daarnaast zijn ook investeringen voorzien om de bestaande infrastructuur te moderniseren en er zullen 50 politiemensen gerekruteerd worden"*.

ⁱⁱ In zijn algemene beleidsnota lezen we dat de minister voor de federale component van de geïntegreerde politie twee hoofddoelen heeft. Deze tweede doelstelling, namelijk het *"significant verhogen van de politionele slagkracht in een aantal prioritaire veiligheidsdomeinen, zoals bepaald door de regering (bv. terrorisme en gewelddadig extremisme)"*, wenst hij onder meer te realiseren door *"het verzekeren van een volwaardige, gespecialiseerde operationele steuncapaciteit bij verhoogde risico's, door het opvoeren van de capaciteit van de speciale eenheden"*. (Kamer – 3^e zitting van de 54e zittingsperiode, DOC 1428/004, p. 5).

4. AFKORTINGEN

AIG	Algemene inspectie van de federale politie en van de lokale politie
ANPA	Nationale Politieacademie
BBT	Bijzonder Bijstandsteam PZ Antwerpen
CDP	Commissaire divisionnaire de police
CGSU	Directie van de speciale eenheden (afkorting voor de optimalisatie van de federale politie)
CP	Commissaris van politie
DAP	Directie bescherming
DAR/GIS	Directie van de algemene reserve – Gespecialiseerde interventie
DSU	Directie van de speciale eenheden (na de optimalisatie van de federale politie)
FGP	Federale gerechtelijke politie
GOTTS	Gespecialiseerde overbrengingsteam (voor risicotransporten van gevangenen)
GPI	Omzendbrief m.b.t. de geïntegreerde politie
HCP	Hoofdcommissaris van politie
PROA	Pro-actief peloton
PZ	Politiezone
R&D	Research and development
SRT	Snelle Respons Teams
TCK	Radiokamer PZ Antwerpen
VAG	Vaardigheden Aanhoudingen in Groepsverband